

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

STUDY

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

2018

MEPUTSO: 100

NAKO: Diiri tše 2½

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 5.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephepotšišo le, le arotšwe ka DIKAROLO TŠE PEDI.
KAROLO YA A: Ditaodišo (50)
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano (2 x 25) (50)
2. Araba potšišo E TEE KAROLONG YA A le dipotšišo TŠE PEDI KAROLONG YA B.
3. Šomiša polelo yeo o lekwago ka yona.
4. Thoma KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.
5. Beakanya taodišo le mehuta ye mengwe ya ditšweletšwa (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o fe padišišo/palobohlatse. Peakanyo e tšwelele PELE ga taodišo le ditšweletšwa tšeo.
6. Peakanyo e swanetše go bonagala gabotsebotse gore ke peakanyo. Ka gona o eletšwa go thala mothalo go putlaganya peakanyo.
7. O eletšwa kudukudu go diriša nako yeo o e filwego ka tsela ye:
KAROLO YA A: Metsotso ye e ka bago ye 80
KAROLO YA B: Metsotso ye e ka bago ye (2 x 35) 70
8. Nomora dikarabo go ya le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
9. Thaetlele/Hlogo ga se ya swanela go balwa ge go dirwa palo ya mantšu.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1**

Kgetha E TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu a 400–450 (diteng fela).

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano. O tla fiwa meputso ya diteng le peakanyo, polelo, mongwalelo, go rulaganya gammogo le sebopego.

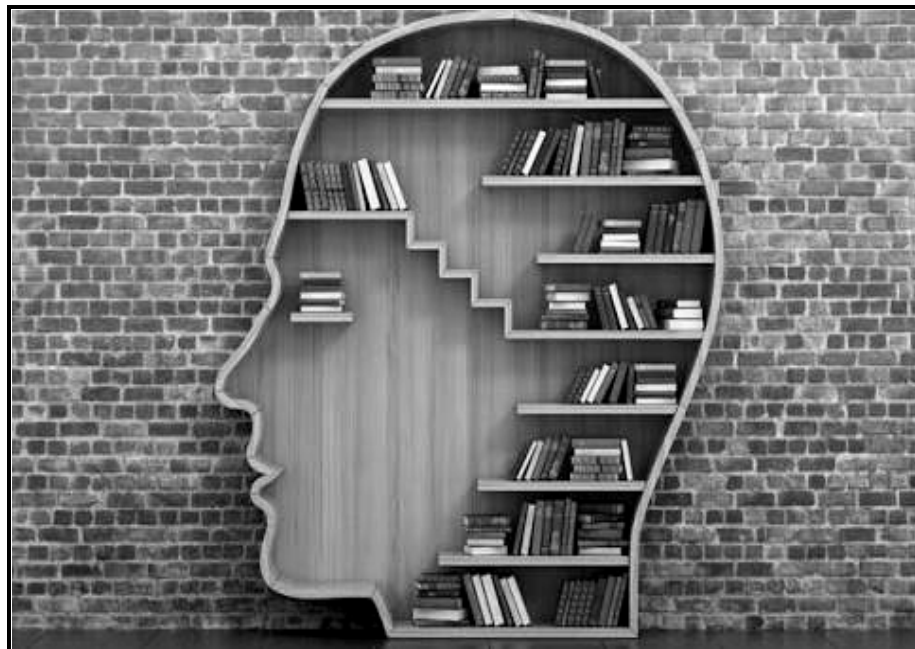
- 1.1 Ke lemogile ka morago gore ke mo ahlotše ka mokgwa wo e sego wa maleba. [50]
- 1.2 Tlhokego ya meetse ke tlhobaboroko. [50]
- 1.3 Palamente ya Afrika-Borwa. [50]
- 1.4 Seo se nthušitšego gore ke atlege. [50]
- 1.5 Go agwa ga mabenkelegoparara ('shopping malls') go godiša ekonomi. [50]
- 1.6 Katlego ga se mahlatse ke go šoma ka maatla. Dumela goba o ganetše. [50]
- 1.7 Lekodišiša diswantšho tše tša ka tlase ka tsenelelo le tsinkelo gomme o kgethe SE TEE sa tšona o ngwale taodišo ka sona. Dikgopolo tša gago di nyalelane le tše di tšwelelago seswantšhong.

1.7.1

[Mothopo: www.google.com]

[50]

1.7.2

[Mothopo: www.google.com]

[50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO**POTŠIŠO YA 2**

Araba dipotšišo TŠE PEDI go tše tshela tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 180–200 (diteng fela).

Setšweletšwa se rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano. O tla fiwa meputso ya diteng le peakanyo, polelo, mongwalelo, go rulaganya gammogo le sebopego.

2.1 LENGWALO LA SEGWERA

Ngwalela mogwera wa gago lengwalo o mo lebogiše ka mošomo wo mofsa wo a o hweditšego ka morago ga lebaka le letelele. [25]

2.2 TŠA BOPHELO BJA MOHU

Moagišane wa gago yoo e lego motsebalegi motseng wa geno o hlokofetše. Ba lapa la gagwe ba go kgopetše gore o ngwale tša bophelo bja gagwe. Ngwala tša bophelo bja mohu yoo. [25]

2.3 POLEDIŠANO

TatagoMalose o tshwenywa ke taba ya Malose ya go lala a goroga gae mašego. Ngwala poledišano yeo e tšwelelago magareng ga bona mabapi le taba ye. [25]

2.4 POLELO

Batswadi ba gago ba go diretše moletlo wa matswalo. Batho e be e le tšie moletlong woo. Ngwala polelo yeo o e filego mafelelong a moletlo. [25]

2.5 DITSHWAYATSHWAYO

O badile puku ya padi yeo e go šaletšego inong. Ngwala ditshwayatshwayo tša puku yeo go hlohleletša batho gore le bona ba e bale. [25]

2.6 TAODIŠWANA/ATHIKELE YA KURANTA

Tshenyo ya mabitla motseng wa geno ke tlhobaboroko. Ngwalela kuranta ya motse wa geno athikele ka bothata bjo. [25]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 50
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100